© Pilarit ry, 2014

TÄFSIIR

Profeetan ﷺ kuoleman jälkeen Qur'aanin selitystä koskeva perimätieto välittyi suullisesti eteenpäin. Myöhemmin selityksiä alettiin kirjoittaa muistiin ja koota yhteen kirjoiksi. Varhaisimman kirjan muodossa säilyneen täfsiirin on laatinut Muqatil ibn Sulaiman (k. 765).

Klassinen täfsiir (700–900 luvulla)

Islamin varhaisvaiheiden täfsiireistä voidaan käyttää nimitystä "klassinen" täfsiir. Se oli usein hyvin korkeatasoista. 800-luvulta on säilynyt useita Qur'aanin selitysteoksia, joita ovat laatineet mm. Abu Ubaida (k. 824), al-Farra' (k. 822) ja al-Akhfashi (k. 830). 900-luvulle tultaessa täfsiir vakiinnutti asemansa muslimioppineiden keskuudessa ja siitä eteenpäin tekstejä on säilynyt ja julkaistu tuhansittain. Klassisen täfsiirin arvovaltaisin teos on at-Tabarin (k. 923) "Jami' al-bayan fi tafsir al-Qur'an". Se on 30-osainen, perinpohjainen esitys, jossa lähes jokainen Qur'aanin ääja on huolellisesti tulkittu.

Klassinen täfsiir jakautuu kahteen pääryhmään, eksoteeriseen (ulkoinen, *ḏaahir*) ja esoteeriseen (sisäinen, *baaṭin*) tulkintaan.

1) Eksoteerinen (ulkokohtainen) täfsiir
- pyrkii Qur'aanin tekstin ulkokohtaiseen, kielelliseen ymmärtämiseen
- selittää tekstiä yleensä yksi ääja kerrallaan
- valottaa arabian sanoja, sanontoja ja kielioppia, kertoo taustoista, ja antaa eri koulukuntien mukaisia lukutapoja
- selitysten pohjana ovat ḥädiiṯit ja kielellisissä kysymyksissä myös esi-islamilainen runous
- kokoomateoksissa annetaan usein kaikki tulkintavaihtoehdot, vaikka ne olisivat keskenään ristiriitaisia (koska kaikkia aikaisempia tulkintoja kunnioitetaan)
- At-Tabari (k. 923), as-Samarqandi (k. 983), az-Zamakhshari (k. 1142)

2) Esoteerinen (sisäinen) täfsiir
- eräät ryhmät (esim. suufilaiset) selittävät Qur'aanin ääjoihin liittyvän sellaisia merkityksiä, jotka ovat havaittavissa ainoastaan niille, joiden sydämen Allaah on avannut
- suuri osa suufilaisesta tulkinnasta on suullista: opettaja selittää oppilaalle
- selittää tekstiä yleensä kappaleittain
- monet oppineet hylkäävät esoteerisen täfsiirin ja sanovat sen perustuvan pelkästään päättelyyn
- Ahmad al-Ghazali (k. 1126), Ibn Arabi (k. 1240)

Vuosisatojen kuluessa muslimien täfsiir alkoi jähmettyä. Uutta tulkintaa ei enää tehty, vaan Qur'aanin tulkitsijan tehtävänä alkoi olla pelkästään aikaisemman täfsiir-materiaalin järjestely. Alettiin kirjoittaa selitysteosten selitysteoksia. Viimeisiä merkittäviä klassisia täfsiirejä tekivät Ibn Kathir (k. 1373) ja as-Suyuti (k. 1505). 1600–1700 –luvuilla Qur'aanin tulkitseminen oli käytännöllisesti katsoen pysähdyksissä.

© Pilarit ry, 2014

Nykyajan täfsiir (1800-luvulta nykypäivään)

1800-luvun lopussa nousi esiin egyptiläinen Muhammad Abduh (k. 1905), jota voidaan pitää Qur'aanin nykyaikaisen tulkinnan isänä. Abduhin mielestä keskiaikainen tulkinta vieraannutti tavallista uskovaa Qur'aanista ja hän korosti tarvetta tuoda Qur'aan uudella tavalla uskovien saataville. Qur'aanin mekaanisen resitoinnin ja ulkoaopettelun sijasta Abduh korosti sitä, että Qur'aanilla on elävä sanoma uskovalle muslimille.

Nykyään täfsiir-kirjallisuus kukoistaa eri puolilla islamilaista maailmaa. Useimmat nykyaikaisista täfsiireista voidaan jaotella kolmen näkökulman mukaan käytännölliseen tulkintaan, luonnontieteelliseen tulkintaan ja kielitieteelliseen (filologiseen) tulkintaa.

1) Käytännöllinen tulkinta

- Qur'aanin teksti liittyy käytännön jokapäiväiseen elämään: pohditaan, mitä Qur'aanista voi oppia ja mitä se merkitsee nykypäivän muslimille
    - ei pidetä tärkeänä selvittää mitä Qur'aanin eri kohdat tarkoittivat 600-luvun muslimeille
- ei pyritä selittämään sitä, minkä Qur'aan itse jättää selittämättä
    - ei haluta täydentää Qur'aanin kertomuksia epäilyttävällä perimätiedolla (aiemman selittämisen keskeinen pyrkimys oli päinvastoin täyttää nämä aukot mm. ns *israa'iilijaat*-tarinoilla)
- selittäjän ensimmäinen tehtävä on pyrkiä selittämään Qur'aania Qur'aanilla, eli etsimään valoa vaikeisiin kohtiin samankaltaisista helpommista kohdista
- Muhammad Abduh (k. 1905) Sayyid Ahmad Khan (k. 1964), Muhammad Iqbal (k. 1938), Djamaladdin al-Afghani (k. 1897) Sayyid Qutb (k. 1966), ja Abdul A'la Mawdudi (k. 1979).

2) Luonnontieteellinen tulkinta

- 1900-luvulta lähtien saavuttanut suurta suosiota
- pyrki osoittamaan Qur'aanin olevan sopusoinnussa länsimaisen tieteen kanssa
- pääteesi on, että Qur'aanin oikea ymmärtäminen on mahdollista vasta 1900-luvun tieteellisen kehityksen myötä: Allaah on ilmoittanut Qur'aanin niin, että sen yksinkertainen osa puhutteli varhaisia muslimeita, mutta sen kätketyt salaisuudet tulevat ilmi vasta tieteen kehittymisen myötä
- lähtökohtana luonnontieteelliselle tulkinnalle on Qur'aanin suura:
    - ”Me olemme merkinneet kaiken Kirjaan” (6:38).
      Tämän kohdan katsotaan tarkoittavan, että myös kaikki luonnontieteen teoriat ja tulokset löytyvät Qur'aanista
- luonnontieteellinen tulkinta yhdistyy usein käsitykseen Qur'aanin jäljittelemättömyydestä:
    - jos 600-luvulla ilmoitettu kirja puhuu 1900-luvun tieteellisestä kehityksestä, se osoittaa kirjan olevan jumalallista alkuperää
- Muhammed Rashid Rida (k. 1935), at-Tantawi al-Gauhari (k. 1940), Muhammad Mutawalli ash-Sha'rawi (k. 1998)

Luonnontieteellinen tulkinta on ollut suosittua, mutta monet nykyaikaiset muslimioppineet ovat myös nousseet sitä vastaan. He ovat huomauttaneet, että jos Qur'aanista halutaan väkisin löytää ne tulokset, joihin länsimaiset tiedemiehet ovat päätyneet, länsimainen tiede nousee Qur'aanin totuuden mitaksi. He muistuttavat myös, että modernit tieteelliset teoriat kehittyvät koko ajan, joten luonnontieteellisen tulkinnan edustajien pitäisi jatkuvasti oikaista näkemystään Qur'aanin maailmankuvasta.

© Pilarit ry, 2014

Luonnontieteellisen tulkinnan kriitikot sanovat, että Allaahin sana ei ole luonnontieteen oppikirja vaan moraalinen ohje, jonka mukaan ihmisen tulee elää!

3) Nykyaikainen kielitieteellinen tulkinta

- Qur'aan tulisi ymmärtää niin kuin sen ensimmäinen kuulijakunta (Profeetta ja 600-luvun Mäkkan ja Mädiinan asukkaat) ymmärsivät sen
- korostaa erityisesti, että Qur'aanin tulkintaan ei saa lukea sisään myöhempien aikojen ajatuksia
- yhdellä sanalla voi olla yhdessä asiayhteydessä vain yksi merkitys
    - ristiriidassa sekä klassisen että luonnontieteellisen ja käytännöllisen tulkinnan kanssa, jotka tulkitsevat kunkin sanan kussakin kohdassa tulkitsijan omiin aatteisiin sopivalla tavalla ottamatta huomioon vastaavien kohtien tulkintaa muualla Qur'aanissa.
- Amin al-Khuli (k. 1966), A'isha Abdirrahman (k. 1974)

Muslimit tarvitsevat Qur'aanin tulkintaa ymmärtääkseen Allaahin Sanaa aina vain paremmin. Kaikki Qur'aanin täfsiirit ovat kuitenkin vain ihmisten yrityksiä esittää Qur'aanin sanoma niin, että se vastaisi muslimien ja yhteiskunnan tarpeita. Vaikka täfsiirit tässä onnistuisivatkin, ne pystyisivät saavuttamaan vain vähäisen heijastuksen Qur'aanista Allaahin sanana. Täfsiirin lukijan täytyy muistaa, että Qur'aanin sanoman rinnalla kaikki inhimilliset pyrkimykset selittää sitä ovat riittämättömiä ja epätäydellisiä.

TEHTÄVIÄ:

1) Mitä eroa on eksoteerisellä ja esoteerisellä Qur'aanin tulkinnalla?
2) Mitä Qur'aanin täfsiirien kirjoittamisessa tapahtui klassisen kauden jälkeen ennen 1800-lukua?
3) Ketä pidetään nykyaikaisen Qur'aanin täfsiirin isänä ja minkälaisia ajatuksia hänellä oli?
4) Mitä Qur'aan merkitsee nykyaikaisen käytännöllisen tulkinnan kannattajille?
5) Mitä Qur'aan merkitsee nykyaikaisen luonnontieteellisen tulkinnan kannattajille?
6) Mitä Qur'aan merkitsee nykyaikaisen kielitieteellisen tulkinnan kannattajille?
7) Etsi tietoa jostain tekstissä mainitusta muslimioppineesta.